

Triangles mortals o la sala dels difunts

Primer cicle d'ESO

Triangles mortals o la sala dels difunts / Olga Xirinacs; il. de Mercè Canals.- Barcelona: Barcanova, 1998.- 96 p.: il.; 20 cm.- (Sopa de Llibres; 11. Sèrie Blava. A partir de 12 anys)
ISBN 84-489-0648-9
I. Canals, Mercè, il. II. Títol. III. Col·lecció. 1. Novel·la d'aventures. 2. Intriga.
JN XIX

Olga Xirinacs

Olga Xirinacs va néixer a Tarragona el 1936. Poetessa i narradora, va publicar el seu primer llibre de poesia l'any 1976. Ha guanyat molts premis, com la flor natural als jocs florals de Lausana el 1977, el premi Carles Riba de poesia (*Llavis que dansen*, 1987), el pre-

mi Josep Pla (*Interior amb difunts*, 1982) i el premi Sant Jordi de novel·la (*Al meu cap una llosa*, 1984). En aquesta mateixa col·lecció ha publicat el llibre de poemes *Marina / Cavall de mar*.

resum

En Jeroni Escalè, de vint-i-tres anys, acabada d'estrenar la llicenciatura en **Belles Arts**, rep com a herència una vella casa a Montredós on, de menut, havia passat agradables i divertits estius en companyia dels seus avis. Arribat el mes de juny, viatja a Montredós acompanyat de la seva parella, la Mariana Maleva, d'ascendència russa, i de l'Antoñito, el gos faldiller de la noia. El pas del temps ha malmés i deteriorat tant la casa, que es veuen obligats a iniciar tot un seguit d'obres de rehabilitació per tal d'utilitzar-la com a residència d'estiu.

Com que en Jeroni és un gran aficionat a

les formes triangulars, instal·la el seu estudi de pintor a l'antic espai per a les eines, sota l'escala amb barana de balustres de la casa.

Tal i com recorda en Jeroni, es troben en una regió susceptible de moviments sísmics i plena de coves curioses habitades antigament per **civilitzacions primitives** de les quals el seu avi li contava històries; un bon motiu per fer-hi petites incursions i passar estones relaxades al bell mig del camp, pintant l'entorn. Entre pinzellada i pinzellada del noi, la Mariana aprofita per collir diferents tipus de plantes amb les quals realitza composicions decoratives amb la intenció de vendre-les en la botiga de decoració de la qual és sòcia.

En una de les sortides, en Jeroni descobreix una cova que fa estarrufar els pèls del llom a l'Antoñito; es tracta de la cova de l'Ossera, una cova que no apareix en els plànols. Segons els conta en una revetlla en Ramon Miró –el mestre d'obres que els ha dirigit la restauració de la casa– han d'anar amb compte amb la cova perquè, segons es conta, hi ha desaparegut gent que mai més no ha estat trobada.

El **misteri** deixa tan encuriolit en Jeroni que, l'endemà mateix, es proveeix d'unes botes de muntanya, una motxilla i un bon esmorzar i, seguit de l'Antoñito, s'encamina a la cova. I, a l'interior, descobreix quelcom que el deixa totalment captivat i sorprèn: sis **mòmies** disposades en forma triangular. L'endemà mateix, després de contar-ho a la Mariana, es proveiran d'un bon equip de muntanya, lots i tot un seguit d'instruments propis d'un bon arqueòleg per tal de tornar-hi a entrar. Aquest cop, però, no sols observaran les mòmies, sinó que n'agafaran un retall de la roba i una de les dents! A partir d'aquí, ambdós personatges viuran uns **fets supranaturals** i obscurs: les parets de l'estudi d'en Jeroni es doten de moviment deixant entreveure clarament la figura de les

mòmies, de mirada vermella i fulminant, desitjoses d'entrar per recuperar allò que és seu i xuclar-los el cervell. El caire que prenen els esdeveniments els empeny a compartir el seu secret amb l'**arqueòleg** Josep Maria, cosí de la parella, qui amb sang freda proposa de tornar a entrar a la cova per tal d'investigar i comprovar possibles hipòtesis. En Josep Maria, però, encara els esglaia més amb les seves paraules: «els difunts de la cova es troben en fase de retorn». Es tracta d'una **cultura primitiva** que tenia el costum d'enterrar uns escollits, caracteritzats pels seus tenebrosos poders, tot clavant-los la llengua amb una punta de fletxa, que posteriorment els seus propis deixebles treien per tal que els difunts retornessin a la vida. A més a més, es caracteritzen per xuclar el cervell dels humans que els temen i per actuar de nit.

Els tres nois surten de la cova envaïts per **la por** i amb la sensació que algú els segueix. Aviat s'adonen que els difunts han trobat la sortida de la cova i que no els costa gaire arribar fins a la casa d'en Jeroni. L'única solució que els queda és tornar a la cova i clavar-los la llengua amb una punta de fletxa. Però a la cova... falten dues de les mòmies! Finalment, gràcies a una petita eruga-robot teledirigida, capaç de posar-se entre les escletxes de roca i trobar les dues mòmies, provoquen una explosió que aconsegueix sepultar-les de nou.

temàtica

Art i naturalesa ■ Tant en Jeroni com la Mariana són entusiastes de l'art i la natura. Creen un paral·lelisme entre l'un i l'altra; d'una banda, en Jeroni que, entre nota i nota de camp, fa esboços sobre aquells aspectes de la natura que més l'interessen i, d'una altra banda, la Mariana elabora composicions decoratives treballant amb tot tipus de plantes.

Mòmies i rituals d'enterrament ■ El descobriment dels difunts de la cova de l'Osera enllaça amb el tema de les momificacions de l'antic Egipte i descobreix tot un seguit de formes d'enterrament pròpies de diferents civilitzacions.

Esdeveniments supranaturals ■ La força de la ficció converteix les sis mòmies en unes tenebroses aparicions que anhelan trobar la sortida del sepulcre i xuclar els cervells d'aquells qui han gosat molestar-les i que, a més, les temen. Un cas d'estudi per a la psicologia.

Arqueologia i cultures primitives ■ A partir de la incursió d'en Jeroni a la cova i del descobriment d'unes possibles mòmies pertanyents a cultures primitives, el lector és introduït en l'apassionant món de l'arqueologia, el plantejament d'hipòtesis científiques, l'experimentació, la documentació, la discussió, l'intercanvi de punts de vista, etc., per tal de trobar solucions.

La por ■ Els protagonistes de la narració amaguen molts cops les seves pors fent bromes. Constantment són assetjats per una sensació de por. Tanmateix, el desconeixement de les conseqüències de la investigació que han encetat els fa seguir endavant en les seves temudes incursions a la cova, que pertorben la tranquil·litat de les mòmies.

animació

– Per grups, escollir sobre els rituals d'enterrament de diferents civilitzacions. Seria interessant que uns grups es dediquessin a cultures antigues o primitives i uns altres a cultures modernes, per tal de poder contrastar els costums de les unes i les altres. Un cop s'hagin documentat a la biblioteca, caldrà que donin al treball un format de docu-

mental, tot servint-se d'una càmera de vídeo, música, disfresses, veu en *off*, etc. En cas de no disposar de càmera, també seria interessant presentar-ho en format d'article per a una revista especialitzada.

– Després de l'entrada a la cova, el caire que prenen els esdeveniments comença a ser greu: la suposada presència de les mòmies, la sensació que algú observa i segueix els joves, els esboços d'en Jeroni cremats, etc. L'explicació de l'arqueòleg Josep Maria té molt de científica, però com s'explica el retorn de les mòmies? Contínuament sentim a parlar de fets rars i sobrenaturals, atribuïts a forces obscures del més enllà; què hi ha de cert? ¿Tot té una explicació científica? Després de contar anècdotes personals o conegudes per boca d'altres, es pot organitzar un debat que qüestionï la credibilitat dels fets paranormals (un punt de partida podria ser el seguiment temporal de programes televisats sobre el tema).

aspectes socialitzadors

L'estimació per l'art i la natura; el respecte vers les cultures primitives; el control de la por; el saber com a font d'enriquiment personal; l'amistat i el suport mutu.

la història d'una història

– Es podria encetar una recerca per tal de fer una recopilació dels personatges terrífics de la literatura universal, tant si són protagonistes de les històries com si són personatges secundaris. Els nois i les noies se'n sorprendran de la quantitat i la varietat! Després caldria dibuixar-los, tenint en compte els trets físics que els caracteritzen; també podrien intentar aconseguir-ne una il·lustració amb la qual basar-se per disfressar-se i maquillar-se com els personatges.

Els dibuixos o les fotografies hauran d'anar

acompanyades d'una nota al peu que situï el personatge (nom del personatge i paper que fa dins l'obra, títol de l'obra, nom del seu creador, any o segle de la creació i/o aparició, una frase cèlebre, etc.). Amb aquest material es pot organitzar una exposició sobre la por en un lloc ben visible del centre, per tal que tothom en pugui gaudir.

– Caldria que els nois i les noies es convertissin en arqueòlegs a la recerca de troballes sorprenents a les quals haurien de donar una explicació lògica i creïble, en forma de notícia periodística. D'altra banda, podrien compaginar les seves investigacions amb la recerca de retalls de premsa nacional i/o estrangera sobre fets sorprenents.

solucions

1. P. 19.
2. Primera preg. p. 26; p. 27 i p. 38-40.
3. Resposta oberta.
4. P. 43; p. 78.
5. Resposta oberta.
6. Resposta oberta. Com referència literària *L'estrany cas del Dr. Jekyll i Mr. Hyde* (R. L. Stevenson) o bé *El món perdut* (A. Conan Doyle). Com a referència cinematogràfica, *Park juràssic* (S. Spielberg).
7. Resposta oberta.
8. Resposta oberta.

Hi havia una vegada...

- 1** El senyor Miró avisa els dos joves dels rumors de les desaparicions a la cova. I en la seva intervenció fa menció del popular personatge del conte popular *En Pere Sense Por*. Quins paral·lelismes establiries entre aquest personatge de la tradició oral i en Jeroni?

- 2** Quina és la primera reacció d'en Jeroni en descobrir les mòmies? Recordes els trets físics que presenten els difunts de la narració?

- 3** Les notes de camp d'en Jeroni Escalè són bàsiques i un bon complement a l'hora d'establir els fets en la narració. Després de llegir-ne unes quantes amb atenció, explica les similituds i les diferències entre unes notes de camp i les anotacions d'un diari personal.

- 4** Què o qui és l'EDI? Quin paper juga en la història?

- 5** Com hauries reaccionat si t'haguessis trobat a la pell dels personatges en el moment de les aparicions? Quina explicació donaries al fenomen?

- 6** Tal com es planteja el nus argumental, una història d'intriga al voltant d'una investigació, podem dir que ens trobem al davant d'una novel·la científica. Recordes alguna altra novel·la d'aquest tipus? I una pel·lícula?

Els jocs de la lectura

- 7** Inventa i desenvolupa una notícia de premsa sota el titular següent: «Pintor d'avantguarda atacat per un difunt: Jeroni Escalè, el conegut pintor empordanès, conta la seva experiència en el món d'ultratomba». La teva notícia ha de ser de nova creació, sense fer cap referència a la novel·la.

8

Aconsegueix altres llibres i pel·lícules que coneguis de temàtica semblant a la d'aquesta novel·la. Els llibres els podràs trobar en la biblioteca pública o en la biblioteca del teu centre. Tria els que més t'agradin i prepara una guia il·lustrada de lectura i una altra de pel·lícules. Reparteix-les entre els teus companys i companyes.

Tingues en compte que en la guia de lectura hi ha de constar per a cada llibre:

- Autor (cognoms, nom)
- Títol
- Editorial
- Any
- Col·lecció

7

En la guia de pel·lícules hi ha de constar:

- Títol
- Actor i/o actriu principal
- Lloc de producció
- Director
- Productor
- Any

Editorial Barcanova, SA
Pl. Lesseps, 33, entresòl. 08023 Barcelona
Tel. 93 217 20 54. Fax 93 237 34 69
e-mail: barcanova@barcanova.es

Xarxa comercial

03008 ALACANT
Ctra. de Múrcia, km 4. Partida d'Aiguamarga
Tel. 96 510 10 00 i 510 20 68. Fax 96 510 20 37

08029 BARCELONA
Rosselló, 41-45
Tel. 93 419 35 69. Fax 93 419 02 97

17005 GIRONA
Montfalgars, 1, local C
Tel. 972 24 38 14. Fax 972 40 00 86

25006 LLEIDA
Cristòfor de Boleda, 6
Tel. 973 27 33 88. Fax 973 27 33 88

46136 MUSEROS (València)
Ctra. de Barcelona, 1
Tel. 96 144 35 12. Fax 96 144 37 52
(Atén Castelló)

07009 PALMA
Gremi Forners, 7
Tel. 971 43 02 10. Fax 971 43 21 68

43006 TARRAGONA
Balaguer, 7 i 9 (Torreforta)
Tel. 977 54 74 01. Fax 977 54 74 01

Aquests suggeriments han estat elaborats per
Anna Gasol.

© 1998, Editorial Barcanova, SA
Pl. Lesseps, 33, entresòl. 08023 Barcelona

Es prohibeix la reproducció total o parcial d'aquesta obra, en qualsevulla de les seves formes, gràfica o audio-visual, sense autorització prèvia i escrita de l'editor, llevat de citacions a revistes, diaris o llibres, sempre que es faci esment de la seva procedència.